

ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับกระบวนการจัดสรรเงินและการตรวจสอบการใช้เงิน เพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองในราชอาณาจักรไทย

สิริวัตนกั วัฒนกุล¹
รศ.ดร.อภิญา เลื่อนฉวี²

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาหลักเกณฑ์การจัดสรรเงินและการตรวจสอบการใช้เงินสนับสนุนพรรคการเมืองของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบพรรคการเมืองว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 และประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง พ.ศ. 2554 เป็นหลัก โดยเน้นศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และหลักการเกี่ยวกับการสนับสนุนเงินแก่พรรคการเมืองโดยภาครัฐในราชอาณาจักรไทย ศึกษาการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนพรรคการเมืองที่ส่งผลทำให้พรรคการเมืองต้องถูกยุบพรรค อันไม่สอดคล้องต่อหลักแห่งความได้สัดส่วน และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการใช้เงินของพรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนจากรัฐ เพื่อนำมาวิเคราะห์ถึงสภาพปัญหาอันเกิดจากหลักเกณฑ์การสนับสนุนและการตรวจสอบเงินของพรรคการเมือง และหาแนวทางการแก้ไข ปรับปรุงกฎหมาย และพัฒนาหลักเกณฑ์การสนับสนุนและการตรวจสอบการใช้เงินของพรรคการเมืองในราชอาณาจักรไทยต่อไป

จากการศึกษาพบว่า หลักเกณฑ์การสนับสนุนเงินแก่พรรคการเมืองโดยรัฐผ่านกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง และการตรวจสอบการใช้เงินของพรรคการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 และประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองนั้น เป็นการให้หลักเกณฑ์การสนับสนุนเงินแก่พรรคการเมือง ที่ยังไม่สามารถทำให้สำเร็จตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ ในทางตรงข้ามทำให้พรรคการเมืองบางพรรคที่ได้คะแนนเสียงที่มากระดับหนึ่ง และ/หรือผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แต่คะแนนไม่ถึงเกณฑ์ตามที่กฎหมายกำหนดกลับต้องถูกตัดสิทธิในการรับเงินสนับสนุนพรรคการเมืองโดยรัฐ หรือในประเด็นการตรวจสอบการใช้เงินของพรรคการเมือง หากพรรคการเมืองที่รับเงินสนับสนุน ละเลยไม่ดำเนินการ หรือไม่ว่าเพราะเหตุไปไม่ดำเนินการรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคตามที่กฎหมายกำหนดอาจทำให้พรรคการเมืองพรรคนั้นมีโทษถึงขั้นต้องถูกยุบพรรค ซึ่งเป็นโทษที่รุนแรงเกิน

¹ นักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

² ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

กว่าเหตุ และนอกจากนั้น ปรากฏว่า การตรวจสอบการใช้เงินสนับสนุนของพรรคการเมืองดังกล่าวยังขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการใช้เงินของพรรคการเมือง ทั้งๆ ที่เงินนั้นเป็นเงินที่มาจากภาษีของประชาชน ด้วยเหตุดังกล่าว จึงทำให้ประชาชนขาดการมีส่วนร่วม ขาดความเชื่อมั่นในการสนับสนุนเงินแก่พรรคการเมือง และยังเป็นการลดบทบาทของประชาชนในการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามการปกครองระบอบประชาธิปไตยอีกด้วย

ดังนั้น วิทยานิพนธ์เล่มนี้จึงขอเสนอแนวทางการแก้ไข ปรับปรุง เพิ่มเติม หลักเกณฑ์การจัดสรรเงิน และการตรวจสอบการใช้เงินสนับสนุนของพรรคการเมือง โดยรัฐที่บัญญัติไว้ใน พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 และประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง พ.ศ. 2554 เพื่อให้มีความเหมาะสม เหมาะกับยุคสมัย และเพื่อพัฒนาพรรคการเมืองให้เป็นสถาบันทางการเมืองที่เข้มแข็ง สมตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญสืบไป

1. บทนำ

จากการศึกษาผู้ศึกษาพบว่าในการจัดสรรเงินสนับสนุนและการตรวจสอบการใช้เงินของพรรคการเมืองนั้นยังมีปัญหาอยู่หลายจุดด้วยกัน ซึ่งหากไม่มีการปรับปรุงแก้ไขอาจทำให้เกิดผลเสียต่อการปกครองประเทศตามระบอบประชาธิปไตยในที่สุด ผู้ศึกษาพบปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับกระบวนการจัดสรรเงินและการตรวจสอบการใช้เงินเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองในประเทศไทย 3 ประการ ดังกล่าวต่อไปนี้

1.1 ปัญหาทางกฎหมายที่เกี่ยวกับหลักเกณฑ์การจัดสรรเงินเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองในราชอาณาจักรไทยที่ไม่สอดคล้องต่อเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ

จากการศึกษาเห็นได้ว่า มาตรการการจัดสรรเงินแก่พรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 นั้นยังมีหลักเกณฑ์ในการสนับสนุนเงินแก่พรรคการเมืองที่จะต้องมีการปรับปรุงแก้ไข กล่าวคือ การจัดสรรเงินแก่พรรคการเมืองนั้น มีที่มาจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง อันเป็นเงินมาจากภาษีประชาชน ฉะนั้นเองเงินดังกล่าวจึงเป็นเงินที่ต้องนำไปใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่พรรคการเมืองการในพัฒนาพัฒนาพรรคการเมืองให้เป็น พรรคการเมืองเป็นประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และเพื่อให้พรรคการเมืองนั้นเป็นพรรคการเมืองของประชาชนอย่างแท้จริง ปลอดภัยปราศจากแก๊งค์นายทุน ฉะนั้น เงินดังกล่าวจึงสมควรที่จะต้องถูกนำไปใช้อย่างถูกต้องตามวัตถุประสงค์อย่างแท้จริง แต่อย่างไรก็ตาม การจัดสรรเงินดังกล่าวตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 นั้น มีการกำหนดให้มีการจัดสรรเงินสนับสนุน ของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองแก่พรรคการเมืองโดยใช้เกณฑ์ว่าพรรคการเมืองที่ได้ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไปครั้งล่าสุด โดยผู้สมัครจะต้องได้รับคะแนนเสียงจากการ

เลือกตั้งของแบบบัญชีรายชื่อไม่น้อยกว่าร้อยละศูนย์จุดห้าของคะแนนเสียงที่พรรคการเมืองทุกพรรคได้รับจากการเลือกตั้งในแบบบัญชีรายชื่อรวมกัน หรือได้รับคะแนนเสียงจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งไม่น้อยกว่าร้อยละศูนย์จุดห้าของคะแนนเสียงที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งทุกคนได้รับในการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งรวมกันทั้งประเทศนั้น³ เป็นหลักเกณฑ์ที่ใช้ได้กับเฉพาะพรรคการเมืองพรรคใหญ่เท่านั้น แต่พรรคการเมืองพรรคเล็ก หรือพรรคการเมืองที่ได้รับคะแนนเสียงมากระดับหนึ่งหรือมีคะแนนเสียงใกล้เคียงสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 1 คน หรือผู้สมัครที่ได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แต่คะแนนเสียงไม่ถึงเกณฑ์ตามที่กฎหมายกำหนดจะถูกตัดสิทธิไม่ได้รับเงินสนับสนุน ดังนั้น ด้วยปัญหาดังกล่าวจึงเป็นการวางหลักเกณฑ์การสนับสนุนเงินแก่พรรคการเมืองที่ไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญที่ต้องการให้พรรคการเมืองได้รับการพัฒนาและการสนับสนุนอย่างแท้จริง อีกทั้งยังเป็นการลดทอนคะแนนเสียงจากความไว้วางใจของประชาชนในผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคนนั้นอีกด้วย

1.2 ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการใช้เงินเพื่อพัฒนาพรรคการเมือง

การมีส่วนร่วมของประชาชนทางการเมืองในปัจจุบัน ถือเป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ทั้งนี้ในเรื่องการตรวจสอบการใช้เงินของพรรคการเมือง อันเป็นเงินที่มาจากภาษีประชาชนก็เช่นกัน จากพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 นั้น ได้มีการกำหนดการตรวจสอบการใช้เงินของพรรคการเมืองกระบวนการตรวจสอบการใช้เงินของพรรคการเมืองนั้นมีเพียงเจ้าหน้าที่ของรัฐและผู้สอบบัญชีของพรรคการเมืองเท่านั้น⁴ แต่ไม่ปรากฏว่าประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้เงินของพรรคการเมือง ทั้งๆ ที่เงินของกองทุนและเงินสนับสนุน มาจากเงินภาษีของประชาชน เมื่อกระบวนการ

---

³ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550, มาตรา 75 บัญญัติว่า “ในการจัดสรรเงินสนับสนุนแก่พรรคการเมืองให้จัดสรรเป็นรายปีให้แก่พรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไปครั้งล่าสุด โดยได้รับคะแนนเสียงจากการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อไม่น้อยกว่าร้อยละศูนย์จุดห้าของคะแนนเสียงที่พรรคการเมืองทุกพรรคได้รับในการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อรวมกันหรือได้รับคะแนนเสียงจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งไม่น้อยกว่าร้อยละศูนย์จุดห้าของคะแนนเสียงที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งทุกคนได้รับในการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งรวมกันทั้งประเทศ

การจัดสรรเงินให้แก่พรรคการเมืองที่มีสิทธิได้รับการจัดสรรเงินสนับสนุน ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดสรรโดยจัดสรรเงินตามจำนวนคะแนนเสียงจากการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อร้อยละสี่สิบของจำนวนเงินทั้งหมดที่จัดสรร คะแนนเสียงจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งร้อยละสี่สิบของจำนวนเงินทั้งหมดที่จัดสรร สาขาพรรคการเมืองซึ่งมีลักษณะตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดร้อยละสิบของจำนวนเงินทั้งหมดที่จัดสรร และจำนวนสมาชิกซึ่งชำระค่าบำรุงรายปีร้อยละสิบของจำนวนเงินทั้งหมดที่จัดสรร ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนดแต่ละจัดสรร ให้พรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่งเกินกว่ากึ่งหนึ่งของวงเงินทั้งหมดที่จัดสรรในปีนั้นมิได้”

⁴ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550, มาตรา 47.

ตรวจสอบการใช้เงินของพรรคการเมืองดังกล่าวเป็นอย่างดีกล่าวมาข้างต้น จึงส่งผลทำให้กระบวนการตรวจสอบการใช้เงินของพรรคการเมืองนั้นขาดโปร่งใส และขาดการมีส่วนร่วมจากประชาชน ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ประชาชนขาดความเชื่อมั่นในการให้เงินสนับสนุนแก่พรรคการเมืองทำให้ประชาชนสนับสนุนเงินน้อยลง ไม่เพียงเท่านั้นทำให้ระบอบประชาธิปไตยในประเทศถดถอยและพัฒนาได้ล่าช้า ดังนั้นในการร่างกฎหมายจึงควรส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินของพรรคการเมือง การที่รัฐมิได้มีมาตรการในการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบในบทบัญญัติดังกล่าวทำให้บทบัญญัตินั้นไม่สอดคล้องต่อทฤษฎีทางกฎหมายมหาชน อันได้แก่หลักการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งส่งผลทำให้เกิดปัญหาทางกฎหมายที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการใช้เงินเพื่อพัฒนาพรรคการเมือง

1.3 ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวกับการรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองอันส่งผลต่อการยุบพรรคของพรรคการเมือง ที่ไม่สอดคล้องต่อหลักแห่งความได้สัดส่วน

เงินสนับสนุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองนั้น มีวัตถุประสงค์ให้พรรคการเมืองมีความเข้มแข็งมากขึ้น เพื่อให้พรรคการเมืองเป็นตัวขับเคลื่อนประเทศให้มีระบอบประชาธิปไตยที่สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น⁵ และเพื่อพรรคการเมืองสามารถรักษาอุดมการณ์ทางการเมืองของพรรคไว้ได้เท่านั้น แต่เพื่อให้เงินจากกองทุนดังกล่าวได้มีการนำไปใช้อย่างถูกต้องตรงตามวัตถุประสงค์ จึงต้องมีการตรวจสอบการใช้เงินของพรรคการเมือง โดยการกำหนดให้พรรคการเมืองที่รับเงินสนับสนุนต้องยื่นรายงานการใช้จ่ายเงินของพรรคการเมืองต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งขึ้น ทั้งนี้เพื่อสร้างความโปร่งใสในการใช้เงิน และเพื่อให้พรรคการเมืองนั้นได้รับการพัฒนาตามวัตถุประสงค์ตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งได้กำหนดไว้เท่านั้น จากข้อกำหนดในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 ที่ได้บัญญัติให้พรรคการเมืองที่รับเงินสนับสนุนต้องรายงานการใช้จ่ายเงินของพรรคต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งทันตามเวลาที่กำหนด หากพรรคไม่สามารถทำได้จะทำให้พรรคการเมืองนั้นต้องถูกยุบพรรค เป็นบทบัญญัติส่งผลทำให้พรรคการเมืองบางพรรคไม่สามารถดำเนินการได้ โดยเฉพาะพรรคการเมืองพรรคเล็ก หรือพรรคการเมืองที่เพิ่งตั้ง ทั้งนี้เพราะพรรคการเมืองพรรคเล็ก หรือพรรคการเมืองที่เพิ่งตั้งยังขาดประสบการณ์ในการบริหารจัดการพรรค หรือไม่สามาถเข้าใจการกรอกแบบฟอร์มที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด หรืออาจจะเกิดจากความไม่พร้อม และความหลงผิดในการทำเอกสารของพรรคการเมืองเอง จึงเป็นเหตุให้พรรคการเมืองนั้นไม่สามารถส่งรายงานการใช้จ่ายเงินของพรรคได้ทันตามกำหนด จนเป็นเหตุให้พรรคการเมืองพรรคเล็ก หรือพรรคการเมืองที่เพิ่งตั้งขึ้นต้องถูกยุบ และไม่เพียงเท่านั้น ข้อบังคับดังกล่าวทำให้เกิดปัญหาเพิ่มขึ้นคือ เดิมทีเงินกองทุนพรรคการเมืองมีวัตถุประสงค์เพื่อให้พรรคการเมืองนั้น มีเงินหมุนในการบริหารพรรค ให้

⁵ สมบัติ ชำรงธัญวงศ์, การเมืองไทย, (กรุงเทพมหานคร : คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนาบริหารศาสตร์, 2549), น.429 - 430.

พรรคมีความเข้มแข็ง แต่จากบทบัญญัติเดียวกันนี้ กลับทำให้พรรคการเมืองอ่อนแอลง โดยการยุบพรรคการเมืองที่มีได้ยื่นรายงานการใช้จ่ายเงินต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งจากนอกโทษยุบพรรคแล้ว ยังมีการกำหนดโทษต่อทรัพย์สินที่เหลือหลังจากการชำระภาษี โดยกำหนดให้ถูกโอนให้แก่องค์กรสาธารณกุศลตามที่ระบุในข้อบังคับของพรรค หรือตกแก่กองทุน ในกรณีที่พรรคไม่ได้ระบุ มีการห้ามมิให้อัตถุกรรมการบริหารพรรคการเมืองที่ถูกยุบไปแล้ว ขอจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่ภายในห้าปี⁶ และให้สมาชิกพรรคการเมืองที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จะต้องเข้าเป็นสมาชิกพรรคอื่นในหกสิบวัน มิฉะนั้นให้ถือว่าสิ้นสภาพสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสุดท้าย หัวหน้าพรรคการเมืองต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท และต้องชำระค่าปรับอีกไม่เกินวันละหนึ่งพันบาทตลอดเวลาที่ยังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง ฉะนั้นจึงทำให้ประชาชนผู้ต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดตั้งพรรคการเมืองนั้น ไม่ประสงค์จะใช้สิทธิเข้าร่วมจัดตั้งพรรคอีกต่อไป เพราะเนื่องจากกำหนดอัตราโทษที่รุนแรงเกินไป ด้วยเหตุนี้จึงทำให้บทบัญญัตินี้ขัดต่อสิทธิรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ที่มีเจตนารมณ์ที่จะให้ประชาชนเข้ามาส่วนร่วมในพรรคการเมืองนั่นเอง

2. ข้อมูลพื้นฐาน แนวคิด หลักการ และทฤษฎีทางกฎหมายมหาชนที่เกี่ยวกับการจัดตั้งพรรคการเมือง การจัดสรรและการสนับสนุนเงินแก่พรรคการเมือง

2.1 หลักความเสมอภาค

หลักความเสมอภาค เป็นหลักการว่าด้วยการเท่าเทียมกันในสาระสำคัญอันเดียวกัน⁷ โดยไม่การเลือกปฏิบัติ เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่มีติดตัวมาตั้งแต่เกิดจนถึงตาย อีกนัยยะหนึ่งคือเป็นหลักการที่เป็นพื้นฐานของความยุติธรรม ทั้งนี้เพื่อให้ทุกคนได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกันภายใต้กฎหมาย ในทางตรงข้ามยังเป็นการห้ามมิให้เจ้าหน้าที่รัฐใช้อำนาจของตนได้ตามอำเภอใจ ด้วยหลักการนี้ทำให้ประชาชนได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายนั่นเอง ทั้งนี้หลักความเสมอภาคมิได้ใช้ หรือบังคับใช้ต่อบุคคลธรรมดาเพียงเท่านั้น หากแต่รวมถึงการบังคับต่อบุคคล หรือบุคคลตามกฎหมายอีกด้วย สำหรับต่างประเทศอย่างรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีก็ได้มีการบัญญัติกฎหมายเพื่อรับรองหลักความเสมอภาคไว้เช่นกัน อาทิ การมีสิทธิเท่าเทียมกันระหว่างชายและหญิง มาตรา 3 (2) ความเสมอภาคในการเลือกตั้ง มาตรา 38 (1) และ มาตรา 28 (1) หรือแม้แต่การปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกันต่อพรรคการเมือง สำหรับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ในอดีตที่ผ่านมาได้บัญญัติไว้เช่นกันในมาตรา 30 ว่า “บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกันการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิดเชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ

⁶ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550, มาตรา 104.

⁷ ราชบัญญัติยศถา, พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542, น.1215.

ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญจะกระทำมิได้ ...” จากที่กล่าวมาเห็นได้ว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ยังได้ให้ความสำคัญต่อหลักความเสมอภาคเช่นกัน ไม่ว่าจะเป็นความเท่าเทียมกันต่อหญิงชาย การคุ้มครองตามกฎหมาย และตลอดถึงการไม่เลือกปฏิบัติด้วยเหตุต่างๆ ด้วยเหตุนี้จึงส่งผลทำให้รัฐต้องออกกฎหมายลูก หรือกฎหมายที่มีลำดับศักดิ์รองลงมา และกำหนดหลักปฏิบัติต่อบุคคลธรรมดา และนิติบุคคล บุคคลตามกฎหมายให้สอดคล้องกับหลักความเสมอภาค มิฉะนั้นแล้ว กฎหมายและข้อกำหนดต่างๆ ก็จะไม่สอดคล้องต่อหลักความเสมอภาครวมถึงขัดต่อเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญด้วย อย่างไรก็ตาม หลักความเสมอภาคทั่วไป ก็มีข้อยกเว้นเช่นกันคือ ใน หลักความเสมอภาคเฉพาะเรื่อง เป็นหลักแห่งความเสมอภาคที่มีการใช้กับเรื่องใดเรื่องหนึ่งเป็นการเฉพาะ⁸ ทั้งนี้กฎหมายพื้นฐานของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีได้บัญญัติจำแนกหลักความเสมอภาคในลักษณะที่มีเงื่อนไขและมีขอบเขตต่างจากหลักความเสมอภาคทั่วไป อาทิ การมีสิทธิที่เท่าเทียมกันระหว่างผู้ชายและผู้หญิง ในมาตรา 3 (2) การปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกันต่อพรรคการเมือง มาตรา 21 ความเสมอภาคของชาวเยอรมันในการรับราชการ มาตรา 33 (1) - (3) หรือความเสมอภาคในการเลือกตั้ง เป็นต้น

นอกจากนั้น ความสัมพันธ์ระหว่างหลักความเสมอภาคทั่วไปกับหลักความเสมอภาคเฉพาะเรื่องนั้น ถือได้ว่าหลักความเสมอภาคทั่วไปเป็นพื้นฐานของหลักความเสมอภาคเฉพาะเรื่อง แต่หลักความเสมอภาคทั่วไปนั้นสามารถนำไปใช้ได้กับทุกๆ เรื่องโดยไม่จำกัดขอบเขตเรื่องใดเรื่องหนึ่ง และบุคคลทุกๆ คนย่อมอ้างหลักความเสมอภาคทั่วไปได้ ส่วนหลักความเสมอภาคเฉพาะเรื่องอาจถูกจำกัดโดยใช้เฉพาะเรื่องหรือเฉพาะกลุ่มบุคคลที่รัฐธรรมนูญมุ่งคุ้มครองเท่านั้น โดยหลักความเสมอภาคเฉพาะเรื่องนั้นยังถือเป็นหลักกฎหมายพิเศษซึ่งย่อมมาก่อนหลักความเสมอภาคทั่วไป ถ้ากฎหมายใดได้รับการพิจารณาหลักความเสมอภาคเฉพาะเรื่องแล้วก็ไม่จำเป็นต้องนำมาพิจารณาตามหลักความเสมอภาคทั่วไปอีก⁹

2.2 หลักการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบอบประชาธิปไตย

หลักการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบอบประชาธิปไตย เป็นหลักการสากลที่ได้รับการยอมรับกันโดยทั่วไป เป็นต้นว่า หากประเทศใดต้องการให้ประเทศของตนเป็นประเทศที่มีการพัฒนา มีความเจริญรุ่งเรืองแล้ว ประเทศนั้นจะต้องมีการนำหลักการนี้มาใช้ด้วยเสมอ หลักการมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึงการเปิดโอกาสในประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนของสังคมได้เข้ามามีส่วนร่วมกับภาคราชการนั้น (International Association for Public Participation) โดยประชาชนของรัฐทั้งหมดจะ

---

⁸ บรรเจิด สิงคะเนติ, “หลักความเสมอภาค,” สารานุกรมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540, น.9 (2543).

⁹ เกรียงไกร เจริญธนาวัฒน์, “หลักความเสมอภาค,” สืบค้นเมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2559, จาก <http://public-law.net/publaw/view.aspx?id=657>.

ร่วม ประชุมพิจารณาเรื่องต่าง ๆ โดยตรงหรือทำหน้าที่เป็นสภาเอง และรวมถึงประชาชนทุกคนต้องมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎหมายในสังคม กล่าวคือ ประชาชนต้องมีส่วนร่วมในการบัญญัติกฎหมายอันเป็นการแสดงเจตจำนงร่วมกัน

นอกจากการมีส่วนร่วมของประชาชนจะเป็นหลักการสากลแล้ว หลักการนี้ก็ถูกนำมาไปใช้เป็นหลักการในการร่างกฎหมายด้วยเช่นกัน อย่างราชอาณาจักรไทยได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ในด้านการเข้าชื่อร่างกฎหมายของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ตามมาตรา 163 และการเข้าชื่อถอดถอนนักการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ตามมาตรา 164 ทั้งนี้ การมีส่วนร่วมของประชาชนยังรวมถึงการตรวจสอบ การใช้อำนาจของรัฐโดยประชาชน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยตรงของประชาชนในระบบประชาธิปไตยอีกด้วย ฉะนั้น ในเมื่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้รับรองเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนตามระบอบประชาธิปไตยไว้แล้ว กฎหมายที่มีศักดิ์ต่ำกว่ารัฐธรรมนูญ หรือกฎหมายที่ออกโดยอาศัยอำนาจของรัฐธรรมนูญก็ต้องบัญญัติให้ประชาชนมีส่วนร่วมกับทางภาครัฐด้วยเสมอ เพราะมิฉะนั้นแล้ว กฎหมายดังกล่าวจะไม่เพียงแต่ขัดแย้งกับรัฐธรรมนูญเท่านั้น หากแต่จะเป็นกฎหมายที่ไม่สอดคล้องกับหลักการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในระบบประชาธิปไตยอีกด้วย

2.3 หลักแห่งความได้สัดส่วน

หลักแห่งความได้สัดส่วน ถือได้ว่าเป็นหลักการทั่วไปของกฎหมายมหาชนที่แม้ไม่ได้รับการบัญญัติไว้เป็นลายลักษณ์อักษร แต่ก็ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางไม่เพียงแต่ทางกฎหมายมหาชนเท่านั้น แต่ยังถูกยอมรับกันว่าเป็นหลักกฎหมายในกฎหมายระหว่างประเทศอีกด้วย¹⁰ หลักแห่งความได้สัดส่วนนั้น มีความมุ่งหมายเพื่อขังไว้ซึ่งความยุติธรรม เพื่อจำกัดการใช้อำนาจรัฐ ป้องกันมิให้รัฐใช้อำนาจอันเป็นการละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชน หรือเป็นหลักที่มุ่งก่อให้เกิดความมั่นคงต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชนนั่นเอง¹¹ โดยทั้งนี้ หลักความพอสมควรแก่เหตุตามความหมายอย่างแคบ ซึ่งเป็นหลักการขั้นพื้นฐานหลักการหนึ่งของหลักแห่งความได้สัดส่วนนั้น ได้เรียกร้องให้เกิดดุลยภาพขึ้นระหว่างความเสียหายอันเกิดขึ้นจากเอกชนและหรือแก่สังคมโดยรวม กับประโยชน์ที่ประชาชนพึงจะได้รับจากมาตรการใด มาตรการหนึ่งที่ฝ่ายปกครองออกมาเพื่อใช้บังคับ ดังนั้น หลักแห่งความได้สัดส่วนจึงเป็นหลักการที่ช่วยควบคุม หรือบังคับให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองจะต้องพึงประเมินระหว่างผลดีและผลเสีย อันเกิดจากบังคับใช้

¹⁰ อาสินีพัฒน์ บัวสรวง, ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการยุบพรรคการเมือง: ศึกษากรณีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 มาตรา 42, (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, 2556), น.56.

¹¹ บรรเจิด สิงคะเนติ, หลักพื้นฐานของสิทธิและเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2543), น.196.

มาตรการดังกล่าวด้วย ซึ่งถ้าหากมาตรการดังกล่าวทำให้เกิดผลเสีย หรือเกิดประโยชน์แก่ประชาชนน้อยมาก จนไม่คุ้มกับความเสียหายที่จะเกิดขึ้นแก่เอกชนและหรือแก่สังคมโดยรวม ฝ่ายปกครองจะต้องห้ามมิให้มีการนำมาตรการนั้นออกมาใช้บังคับ ถึงแม้ว่ามาตรการนั้นจะทำให้วัตถุประสงค์ของกฎหมายที่ให้อำนาจสำเร็จก็ตาม มิฉะนั้นจะถือได้ว่ามาตรการดังกล่าวเป็นมาตรการที่ไม่สอดคล้องต่อหลักแห่งความ ได้สัดส่วน

3. หลักกฎหมายต่างประเทศและหลักกฎหมายไทย

3.1 หลักกฎหมายต่างประเทศ

จากการศึกษาจากระบบกฎหมายต่างประเทศต่างมีแนวทางที่หลากหลาย อันสามารถสรุปใจความสำคัญในประเด็นการจัดสรรเงินเพื่อพัฒนาพรรคการเมืองและตรวจสอบการใช้จ่ายเงินของพรรคการเมืองดังนี้

สหรัฐอเมริกา มีหลักการเกี่ยวกับการจัดสรรเงินเพื่อพัฒนาพรรคการเมือง กล่าวคือ สหรัฐอเมริกาได้วางมาตรการในการให้เงินสนับสนุนแก่พรรคการเมืองโดยรัฐ โดยมีลักษณะการให้เงินสนับสนุนบางส่วน และตามแต่ผู้สมัครรับเลือกตั้งจะเลือกเป็นการให้เงินสนับสนุนแก่ผู้สมัครรับเลือกตั้ง และการให้เงินสนับสนุนแก่พรรคการเมือง โดยกองทุนเงินอุดหนุนแห่งชาติ อันเป็นกองทุนที่ได้เงินมาจากภาษีของประชาชน ทั้งนี้มีการจัดสรรเงินสนับสนุนโดยรัฐดังนี้

1) ให้รัฐสนับสนุนเงินสมทบแก่ทุนของผู้สมัครรับเลือกตั้ง อันเป็นการจ่ายเงินสนับสนุนสมทบเงินบริจาคที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งได้จากประชาชน โดยจ่ายไปเกินเท่าหนึ่งของเงินบริจาคในวงเงินไม่เกิน 250 ดอลลาร์ ต่อผู้บริจาค 1 ราย ทั้งนี้หากผู้สมัครรับเลือกตั้งจะแนบไม่ถึงร้อยละ 10 ของผู้มีสิทธิเลือกตั้งใน 2 มลรัฐติดต่อกัน ผู้สมัครนั้นก็จะหมดสิทธิรับเงินสนับสนุนจากรัฐในการหยั่งเสียงรอบแรกในมลรัฐที่เหลือ

2) กำหนดให้รัฐจ่ายเงินสนับสนุนเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดประชุมอันเป็นเงินสนับสนุนโดยตรงแก่พรรคการเมือง

3) ในการเลือกตั้งทั่วไป โดยผู้สมัครรับเลือกตั้งจะได้รับเงินสนับสนุนจากรัฐ โดยได้คะแนนถึงร้อยละ 5 ของผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง แต่เงินสนับสนุนที่จะได้รับนั้นต้องคำนวณตามสัดส่วนของคะแนนเมื่อเปรียบเทียบกับพรรคใหญ่

ส่วนแนวคิดและหลักการของสหรัฐอเมริกาเกี่ยวกับการกำหนดให้มีการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินของพรรคการเมือง กล่าวคือ การตรวจสอบการใช้จ่ายเงินและการรับบริจาคของสหรัฐอเมริกา จะถูกตรวจสอบโดยผู้ชำนาญการทางบัญชี และนักกฎหมาย ซึ่งมีเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลต่างๆ โดยทั้งนี้ การตรวจสอบถูกควบคุมโดยคณะกรรมการดูแลการเลือกตั้งระดับชาติและระดับมลรัฐที่มีอำนาจกึ่งตุลาการ โดยคณะกรรมการชุดนี้ประกอบด้วย สมาชิก 8 คน ได้แก่ เลขานุการสภาผู้แทนราษฎร และเลขานุการวุฒิสภา ที่ไม่มีสิทธิเสียงแต่มีหน้าที่ดูแลการเก็บรักษารายงานทางการเงินของผู้สมัครรับเลือกตั้ง และบุคคล

ที่ได้รับการแต่งตั้งจากประธานาธิบดีอีกจำนวน 6 คน โดยเฉพาะช่วงที่มีการเลือกตั้ง การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการชุดนี้จะต้องใช้เจ้าหน้าที่ถึง 260 คน ภายใต้การควบคุมของรัฐสภา และประธานาธิบดี

สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีมีแนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการจัดสรรเงินเพื่อพัฒนาพรรคการเมือง กล่าวคือ สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีมีการพิจารณาเงินสนับสนุน จากผลงานทางการเมืองของแต่ละพรรคที่ได้คะแนนเสียงจากประชาชนในการเลือกตั้ง โดยพรรคการเมืองจะได้รับเงินสนับสนุนจากรัฐเป็นจำนวน 1 มาร์ค (0.70 ยูโร) ต่อคะแนนเสียง 1 เสียง ที่เป็นคะแนนดีที่พรรคการเมืองนั้นได้รับสำหรับบัญชีรายชื่อของพรรคในการเลือกตั้งสภาแห่งยุโรปสภาผู้แทนราษฎรแห่งสหพันธ์ หรือการเลือกตั้งสภาผู้แทนแห่งมลรัฐต่างๆ ถ้ากรณีที่พรรคการเมืองมิได้ส่งบัญชีรายชื่อเข้าสมัครรับเลือกตั้งก็ยังคงคิดคำนวณจำนวนเงินได้จากคะแนนเสียงที่คนของพรรคได้รับจากเขตเลือกตั้ง โดยจะได้คะแนนเสียงละ 1 มาร์คเช่นกัน และสำหรับคะแนนเสียง 5 ล้าน แรกของแต่ละพรรคการเมืองจะได้รับเงินอีก 1.30 มาร์ค

ส่วนแนวคิดและหลักการของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีเกี่ยวกับการกำหนดมาตรการการใช้เงินสนับสนุนพรรคการเมืองจนเป็นเหตุแห่งการยุบพรรคการเมือง กล่าวคือ ในกฎหมายพรรคการเมืองของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวกับการยุบพรรคการเมืองกรณีที่พรรคการเมืองมิได้ยื่นรายงานการใช้จ่ายเงินของพรรคการเมืองต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง แต่ได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์ในการยุบพรรคการเมืองด้วยหลักเกณฑ์ไว้ 3 ประการ คือ

- 1) เป็นปฏิปักษ์ต่อหลักการพื้นฐานของระบอบประชาธิปไตย
- 2) เป็นภัยคุกคามการดำรงอยู่ของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี
- 3) การประเมินเหตุยุบพรรคการเมืองตามข้อ 1) และ ข้อ 2) โดยประมวลหลักเกณฑ์การประเมินเหตุยุบพรรคได้ดังนี้

- (1) อุดมการณ์ของพรรคการเมืองขัดต่อหลักการพื้นฐาน
- (2) เป้าหมายของพรรคการเมืองขัดต่อหลักการพื้นฐาน
- (3) ปัจจัยชี้ขาด: พฤติกรรมของสมาชิกพรรคการเมือง

ส่วนราชอาณาจักรสเปนมีแนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการกำหนดมาตรการการใช้เงินสนับสนุนพรรคการเมืองจนเป็นเหตุแห่งการยุบพรรคการเมือง กล่าวคือ กฎหมายพรรคการเมืองของราชอาณาจักรสเปน ได้กำหนดการกระทำที่เป็นเหตุให้ศาลสั่งยุบพรรคการเมืองไว้ 3 สาเหตุดังนี้

- 1) การกระทำความผิดอาญาฐานการรวมกลุ่มที่มีขอบด้วยกฎหมายหรือองค์กรอาชญากรรม
- 2) การกระทำละเมิดหลักประชาธิปไตยในพรรคการเมือง
- 3) สมรู้ร่วมคิดหรือพัวพันกับการต่อการร้ายหรือการละเมิดสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานอย่างร้าย

แรง

สำหรับสาธารณรัฐฝรั่งเศสมีแนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการจัดสรรเงินเพื่อพัฒนาพรรคการเมือง กล่าวคือ มาตรา 4 แห่งรัฐธรรมนูญสาธารณรัฐฝรั่งเศส ได้กำหนดให้รัฐสามารถสนับสนุนเงินแก่พรรคการเมืองได้ แต่ต้องเป็นไปโดยความเสมอภาค และเสรีภาพ โดยทั้งนี้ เงินดังกล่าวสามารถแบ่งการสนับสนุนแก่พรรคการเมืองเป็น 2 ส่วนเท่าๆ กันคือ

1) กำหนดให้จัดสรรแก่พรรคการเมืองตามสัดส่วนของคะแนนเสียงที่แต่ละพรรคได้รับในการเลือกตั้งรอบแรกแห่งการเลือกตั้งทั่วไปของการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ทั้งนี้ พรรคการเมืองที่จะได้รับสิทธิในการรับเงินสนับสนุนนี้จะต้องเป็นพรรคที่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งไม่น้อยกว่า 50 เขต

2) กำหนดให้จัดสรรแก่พรรคการเมืองตามสัดส่วนของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ที่ได้แจ้งต่อสภาว่าตนสังกัดพรรคการเมืองนั้น

3.2 หลักกฎหมายราชอาณาจักรไทย

ในการสนับสนุนเงินแก่พรรคการเมืองในราชอาณาจักรไทย โดยรัฐ ได้มีการจัดสรรเงินแก่พรรคการเมืองดังนี้

1) การสนับสนุนเงินเป็นรายปีตามแผนการดำเนินงานของพรรคการเมืองประจำปี

2) การสนับสนุนเงินสมทบการบริจาค โดยแสดงเจตนาในแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาประจำปีให้แก่พรรคการเมืองหนึ่งได้ปีละ 100 บาท โดยรัฐจะสมทบอีกร้อยละห้าของจำนวนเงินบริจาคทั้งหมดที่ได้รับจากการแสดงเจตนาร่วมกัน

3) การสนับสนุนค่าไปรษณียากร ค่าโทรศัพท์ หรือค่าโทรคมนาคมอื่น การจัดพิมพ์เอกสารเผยแพร่ของพรรคการเมือง หรือเพื่อการหาเสียงเลือกตั้ง และการอื่นเพื่อให้พรรคการเมืองสามารถดำเนินกิจกรรมทางการเมืองอย่างเท่าเทียมกันตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นสมควรพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 มาตรา 75 วรรคหนึ่ง ได้กำหนดให้พรรคการเมืองที่มีสิทธิจะได้รับการจัดสรรเงินสนับสนุนจะต้องเป็นพรรคการเมืองที่มีลักษณะดังนี้

1) เป็นพรรคการเมืองที่ได้ดำเนินการครบถ้วนตามมาตรา 26 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550

2) เป็นพรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไปพรรคการเมืองทุกพรรคได้รับการเลือกตั้งในบัญชีรายชื่อไม่น้อยกว่าร้อยละ 0.5 ของคะแนนเสียงแบบบัญชีรายชื่อหรือคะแนนเสียงแบบแบ่งเขตเลือกตั้งรวมกันไม่น้อยกว่าร้อยละ 0.5 ครั้งหลังสุด โดยได้รับคะแนนจากการเลือกตั้งแบบของคะแนนเสียงของผู้ที่สมัครรับเลือกตั้งทุกคนที่ได้รับการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งรวมกันทั่วประเทศ

3) เป็นพรรคการเมืองที่ยื่นแผนการดำเนินงานประจำปีคณะกรรมการกำหนด ในการจัดสรรเงินให้แก่พรรคการเมืองที่มีสิทธิได้รับการจัดสรรเงินสนับสนุน ให้จัดสรรตามหลักเกณฑ์ ดังนี้

หลักเกณฑ์ที่ 1 จัดสรรตามจำนวนคะแนนเสียงจากการเลือกตั้งแบบสัดส่วนที่ได้รับจากการเลือกตั้งทั่วไปครั้งล่าสุด ร้อยละ 40 ของจำนวนเงินทั้งหมดที่จัดสรร

หลักเกณฑ์ที่ 2 จัดสรรตามจำนวนคะแนนเสียงจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งที่รับจากการเลือกตั้งทั่วไปครั้งล่าสุด ร้อยละ 40 ของจำนวนเงินทั้งหมดที่จัดสรรหลักเกณฑ์ที่ 3 จัดสรรตามจำนวนสาขาพรรคการเมืองซึ่งมีลักษณะตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด ร้อยละ 10 ของจำนวนเงินทั้งหมดที่จัดสรร

หลักเกณฑ์ที่ 4 จัดสรรตามจำนวนสมาชิกซึ่งชำระค่าบำรุงรายปี ร้อยละ 10 ของจำนวนเงินทั้งหมดที่จัดสรร อย่างไรก็ตาม ในการจัดสรรเงินแก่พรรคการเมืองพรรคใดพรรคหนึ่ง ไม่สามารถจัดสรรให้เกินกว่ากึ่งหนึ่งของวงเงินทั้งหมดที่จัดสรรในปีนั้นได้

สำหรับการตรวจสอบการใช้เงินของพรรคการเมืองนั้นมีวัตถุประสงค์หลายประการ ได้แก่ การตรวจสอบว่า

(1) กำหนดให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองมีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการบริหารการเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดที่สามารถคำนวณเป็นเงินได้ของพรรคการเมืองและสาขาพรรคการเมือง ตลอดจนให้มีการจัดการบัญชีตามที่กฎหมายกำหนดให้ถูกต้องตามความเป็นจริง นอกจากนี้ในกรณีที่มีการจัดตั้งสาขาพรรคการเมือง ให้ประธานสาขาพรรคการเมืองมีหน้าที่ในการจัดทำบัญชีของสาขาพรรคการเมืองตามกฎหมาย และ รับรองความถูกต้องและให้ดำเนินการส่งบัญชีของสาขาพรรคการเมืองเพื่อแสดงรวมไว้ในบัญชีของพรรคการเมือง

(2) นอกจากนั้น พรรคการเมืองและสาขาพรรคการเมืองต้องปิดบัญชีครั้งแรกภายในวันสิ้นปีปฏิทินที่ได้รับการจดทะเบียนจัดตั้งขึ้น และครั้งต่อไปเป็นประจำทุกปีวันสิ้นปีปฏิทิน ทั้งนี้การปิดบัญชีให้จัดทำเป็นงบการเงินอันประกอบไปด้วย งบดุลและงบรายได้ ค่าใช้จ่ายของพรรคการเมือง กรณีที่มีสาขาพรรคการเมือง พรรคการเมืองทุกสาขาพรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุน ให้นำทะเบียนโดย ความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้งคณะบุคคลคณะหนึ่งหรือหลายคณะ คณะละห้าคน เพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบงบการเงินตามที่กล่าวมาข้างต้น เสนอต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อพิจารณาและประกาศให้สาธารณชนได้รับทราบ ซึ่งคณะดังกล่าวประกอบไปด้วย ผู้แทนสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน, ผู้แทนกรมบัญชีกลาง, ผู้แทนกรมสรรพากร, ผู้แทนสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

4. วิเคราะห์ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับกระบวนการจัดสรรเงินและการตรวจสอบการใช้เงินเพื่อพัฒนาพรรคการเมือง

4.1 ปัญหาทางกฎหมายที่เกี่ยวกับหลักเกณฑ์การจัดสรรเงินเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองในราชอาณาจักรไทยที่ไม่สอดคล้องต่อเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ

ในปัจจุบันการสนับสนุนเงินแก่พรรคการเมืองเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นมากยิ่งขึ้น ไม่เพียงแต่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้พรรคการเมืองมีเงินอย่างเพียงพอในการดำเนินกิจการของพรรคเท่านั้น แต่มีวัตถุประสงค์เพื่อตัดระบบการเงินจากนายทุนที่พยายามจะเข้ามาเป็นเจ้าของพรรคการเมือง ทั้งนี้ก็เพื่อให้พรรคการเมืองเป็นพรรคการเมืองของประชาชนอย่างแท้จริง ซึ่งหากให้นายทุนเข้ามาเป็นเจ้าของพรรคการเมืองแล้ว นโยบายต่างๆ ของรัฐบาลก็คงหนีไม่พ้นนายทุนที่จะเป็นกลุ่มที่ได้รับผลประโยชน์จากนโยบายเหล่านั้นเสียเป็นส่วนใหญ่ แต่หากประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาพรรคการเมืองมากยิ่งขึ้น ประชาชนมีเสียงในพรรคที่ตนเป็นสมาชิก ประโยชน์ที่เกิดจากนโยบายของพรรคนั้น ประชาชนก็จะเป็นผู้ได้รับประโยชน์เสียเป็นส่วนใหญ่เช่นกัน ฉะนั้นในเมื่อเงินกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองดังกล่าวต่างเป็นเงินที่ได้มาจากประชาชน เงินดังกล่าวก็สมควรที่จะมีการจัดสรรให้แก่พรรคการเมืองทุกพรรค ให้มีสิทธิได้รับเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองอย่างเสมอภาค และเท่าเทียมกันด้วย ทั้งนี้หากยังสามารถจัดสรรเงินกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองได้เสมอภาค และเท่าเทียมกันมากแค่ไหน ก็จะยิ่งทำให้พรรคการเมืองสามารถพัฒนาได้เร็ว การแข่งขันในการเลือกตั้งก็มีความเป็นธรรมมากขึ้น พรรคเล็กและหรือพรรคที่เพิ่มตั้งขึ้น ได้มีโอกาสเข้าสมัครรับเลือกตั้ง ได้อย่างไม่เสียเปรียบพรรคการเมืองพรรคใหญ่ด้วยเหตุนี้ การจัดสรรเงินกองทุนเพื่อพัฒนาพรรคการเมืองจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการบัญญัติกฎหมายที่เป็นธรรม ได้สัดส่วนและเสมอภาคต่อพรรคการเมืองทุกพรรค

จากการศึกษาพบว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 มาตรา 75 และประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง พ.ศ. 2554 ข้อ 27 (2) นั้น ได้กำหนดหลักเกณฑ์การจัดสรรเงินกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ทั้งนี้หลักเกณฑ์ดังกล่าวใช้คะแนนของพรรคการเมืองที่ได้รับจากการเลือกตั้งเป็นหนึ่งในคุณสมบัติในการรับเงินสนับสนุนจากกองทุน ซึ่งหลักเกณฑ์ดังกล่าวนี้เป็นหลักเกณฑ์ที่ขัดต่อการดำเนินการแก่พรรคการเมืองพรรคเล็กหรือพรรคการเมืองที่เพิ่งตั้ง ทั้งนี้เพราะการที่พรรคฯ หนึ่งจะได้รับคะแนนตามเกณฑ์นั้นจะต้องมีเงินทุนมาก ผู้ลงสมัครเลือกตั้งมีความสามารถ และรวมถึงมีประสบการณ์ในการเลือกตั้งที่มากพอ ด้วยเหตุนี้จึงทำให้พรรคการเมืองพรรคเล็ก หรือพรรคการเมืองที่เพิ่งตั้ง ที่มีเงินทุนในการเลือกตั้งน้อย ผู้สมัครรับเลือกตั้งไม่มีประสบการณ์ มีความสามารถแต่ไม่มีชื่อเสียง หรือไม่เป็นที่รู้จักมาก่อน ไม่สามารถดำเนินการตามหลักเกณฑ์ดังกล่าวได้โดยง่าย จนเป็นเหตุให้พรรคการเมืองพรรคเล็กหรือพรรคการเมืองที่เพิ่งตั้งขึ้นมานั้น ไม่มีสิทธิได้รับเงินสนับสนุนจากกองทุนดังกล่าว อย่างไรก็ตาม ไม่เพียงทำให้พรรคการเมืองพรรคเล็ก

เสียเปรียบพรรคการเมืองพรรคใหญ่ด้านเงินสนับสนุนเท่านั้น แต่ปัญหาดังกล่าวยังส่งผลทำให้พรรคการเมืองมีโอกาสถูกยุบพรรค หรือไม่สามารถรักษาไว้ซึ่งอุดมการณ์ทางการเมืองของพรรคของตนตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขได้ กล่าวคือการดำเนินกิจการของพรรคจำเป็นต้องใช้เงินทุนในการดำเนินกิจการ ฉะนั้น ในเมื่อพรรคการเมืองมีเงินทุน หรือเงินสนับสนุนน้อยจึงทำให้พรรคการเมืองนั้นไม่สามารถจัดกิจกรรม หรือดำเนินกิจกรรมทางการเมืองได้อย่างเต็มที่ และในบางครั้งพรรคการเมืองบางพรรคถึงกับไม่สามารถดำเนินกิจกรรมทางการเมืองใดๆ ได้ ดังนั้น เมื่อพรรคการเมืองไม่มีกิจกรรมจึงไม่สามารถเขียนรายงานการดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมืองเพื่อยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด ด้วยเหตุนี้จึงอาจทำให้พรรคการเมืองดังกล่าวต้องถูกยุบพรรคไป นอกจากนี้ปัญหาที่กล่าวมาแล้วข้างต้น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 นั้น ได้มีเจตนารมณ์เพื่อการช่วยเหลือ และส่งเสริมพรรคการเมืองให้มีความเข้มแข็ง จึงได้บัญญัติให้มีการจัดตั้งกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองขึ้น ทั้งนี้ก็เพื่อส่งเสริม สนับสนุนให้พรรคการเมืองที่ตั้งขึ้นมานั้นเป็นพรรคการเมืองที่เข้มแข็ง มีความสามารถในการส่งผู้สมัครลงเลือกตั้ง เพื่อดำรงไว้ซึ่งอุดมการณ์ทางการเมืองของพรรคของตนตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และเพื่อพรรคการเมืองนั้นจะเป็นพรรคการเมืองของประชาชนในที่สุด อย่างไรก็ตาม หลักเกณฑ์ดังกล่าวนั้น เป็นผลดีและเหมาะสมสำหรับพรรคการเมืองพรรคใหญ่ที่มีความสามารถในการแข่งขันเลือกตั้ง มีฐานเสียง มีความสามารถที่จะบริหารประเทศได้จริง และมีประสบการณ์ทางการเมืองมาอย่างยาวนาน และทั้งการในเงินสนับสนุนในเกณฑ์ดังกล่าวก็ไม่ได้เป็นเกณฑ์ที่ขัดต่อหลักความเสมอภาคทั่วไป และได้รับข้อยกเว้นตามหลักแห่งความเสมอภาคเฉพาะเรื่อง ทั้งนี้เกณฑ์นั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อการสร้างความเสถียรภาพในการบริหารประเทศ แต่ขณะเดียวกันหลักเกณฑ์ดังกล่าว ก็ทำให้พรรคการเมืองนั้นอ่อนแอลงโดยการกำหนดให้ใช้คะแนนเสียงที่สูงจนทำให้มีแต่พรรคการเมืองพรรคใหญ่เท่านั้นที่จะได้รับเงินสนับสนุนในส่วนนี้ ทำให้พรรคการเมืองบางพรรคที่ได้คะแนนเสียงมากถึงร้อยละ 70 ของร้อยละ 0.5 ของการเลือกตั้งแต่ละประเภท (หรือประมาณ 120,000 คะแนนเสียง เมื่อเทียบกับอัตราส่วนคะแนนเสียงของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวน 1 คน ต่อ 170,000 คะแนนเสียง : สถิติการเลือกตั้งปี 2557)¹² หรือผู้สมัครรับเลือกตั้งได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรด้วยคะแนนที่ไม่ถึงร้อยละ 0.5 ของการเลือกตั้งแต่ละประเภทถูกตัดสิทธิมิได้รับเงินสนับสนุน เนื่องจากไม่สามารถปฏิบัติตามเกณฑ์ดังกล่าวได้สำเร็จ ทั้งๆ ที่คะแนนเสียงในการสนับสนุนผู้สมัครคนนั้นมีจำนวนมากระดับหนึ่ง และ/หรือผู้สมัครที่ได้รับการรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ แต่คะแนนไม่ถึงเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด จากที่กล่าวมาทำให้พรรคการเมืองดังกล่าวดำเนินกิจการทางการเมืองด้วยความยากลำบากเกินความจำเป็น เพราะแม้พรรคคนจะใช้ความพยายามให้ได้คะแนนเสียงมากระดับหนึ่ง หรือผู้สมัครรับเลือกตั้งได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทน

¹² สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ราษฎรก็ไม่สามารถรับเงินทุน ทำให้พรรคการเมืองนั้น ไม่มีเงินทุนในการดำเนินการของพรรคให้มีการพัฒนามากขึ้น จึงส่งผลทำให้การพัฒนาศักยภาพของพรรคล่าช้า และยิ่งกว่านั้น เป็นการลดทอนคุณค่าคะแนนเสียงของประชาชนในการเลือกพรรคการเมืองเหล่านั้นและเป็นการวางเกณฑ์ที่ไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 และประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่องกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง พ.ศ. 2554 ที่กำหนดให้มีการจัดสรรเงินสนับสนุนของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองแก่พรรคการเมืองโดยใช้เกณฑ์ว่าพรรคการเมืองที่ได้ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไปครั้งล่าสุด โดยผู้สมัครจะต้องได้รับคะแนนเสียงจากการเลือกตั้งของแบบบัญชีรายชื่อ ไม่น้อยกว่าร้อยละศูนย์จุดห้าของคะแนนเสียงที่พรรคการเมืองทุกพรรคได้รับจากการเลือกตั้งในแบบบัญชีรายชื่อรวมกัน หรือได้รับคะแนนเสียงจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งไม่น้อยกว่าร้อยละศูนย์จุดห้าของคะแนนเสียงที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งทุกคนได้รับในการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งรวมกันทั้งประเทศนั้น เป็นหลักเกณฑ์ที่ใช้ได้กับเฉพาะพรรคการเมืองพรรคใหญ่เท่านั้น แต่พรรคการเมืองพรรคเล็ก หรือพรรคการเมืองที่ได้รับคะแนนเสียงมากระดับหนึ่งหรือมีคะแนนเสียงใกล้เคียงสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 1 คน หรือผู้สมัครที่ได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แต่คะแนนเสียงไม่ถึงเกณฑ์ตามที่กฎหมายกำหนดจะถูกตัดสิทธิไม่ได้รับเงินสนับสนุน ดังนั้น ด้วยปัญหาดังกล่าวจึงเป็นการวางหลักเกณฑ์การสนับสนุนเงินแก่พรรคการเมืองที่ไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญที่ต้องการให้พรรคการเมืองได้รับการพัฒนาและการสนับสนุนอย่างแท้จริง อีกทั้งยังเป็นการลดทอนคะแนนเสียงจากความไว้วางใจของประชาชนในผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคนนั้นอีกด้วย

ดังนั้นจึงเห็นได้ว่า การที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 ได้กำหนดให้มีการสนับสนุนเงินกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองแก่พรรคการเมืองโดยใช้เกณฑ์เรื่องคะแนนจากผลการเลือกตั้งในแบบสัดส่วนและแบบบัญชีรายชื่อนั้น ส่งผลกระทบทำให้พรรคการเมืองที่มีได้ส่ง และ/หรือผู้สมัครรับเลือกตั้งแล้ว แต่คะแนนไม่ถึงเกณฑ์ทำให้ถูกตัดสิทธิไม่ได้รับเงินสนับสนุน ทั้งนี้ไม่ว่าเพราะพรรคไม่มีความพร้อม ผู้สมัครขาดประสบการณ์ในการลงแข่งขันเลือกตั้ง เงินทุนมีไม่เพียงพอ ไม่ว่าด้วยเหตุผลไปก็ตาม เงินจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองนั้นล้วนแต่เป็นเงินจากภาษีของประชาชน การตัดสิทธิไม่ได้รับเงินดังกล่าว ทำให้พรรคการเมืองพรรคเล็ก และ พรรคการเมืองที่เพิ่งตั้งขึ้นเสียเปรียบพรรคการเมืองพรรคใหญ่ ที่มีเงินและมีฐานเสียงที่เข้มแข็งเป็นต้นทุนอยู่แล้ว ซึ่งแท้จริงแล้วเงินของประชาชนดังกล่าวควรที่จะมีการกระจายหรือจัดสรรให้ถึงพรรคการเมืองต่างๆพรรคอย่างเหมาะสมตรงตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ เพื่อให้พรรคการเมืองได้รับเงินสนับสนุนโดยรัฐ และนำไปพัฒนาพรรคการเมืองตามอุดมการณ์ของตน และส่งผู้แทนลงสมัครรับเลือกตั้งตามแนวอุดมการณ์ของตนต่อไป

4.2 ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการใช้เงินเพื่อพัฒนาพรรคการเมือง

อย่างไรก็ตามในปัจจุบัน จำนวนเงินของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองนั้นมีจำนวนมาก ทั้งนี้เพื่อให้พรรคการเมืองสามารถทำเงินดังกล่าวไปใช้ในการพัฒนาพรรคการเมืองของตนเองผ่านการจัดสรรเงินของคณะกรรมการการเลือกตั้ง แต่ทว่าเงินดังกล่าวก็จำเป็นที่จะต้องใช้ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดสำหรับการพัฒนาพรรคการเมือง และยิ่งกว่านั้นเพื่อการพัฒนาประเทศ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมี การตรวจสอบ และควบคุมเรื่องการใช้เงินของพรรคการเมืองอย่างเข้มงวดด้วยเช่นกัน ซึ่งในปัจจุบันมีพรรคการเมืองในประเทศไทยจำนวนมาก จึงทำให้ยากต่อการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินของ พรรคการเมือง ทั้งนี้ อาจจะเป็นเพราะเจ้าหน้าที่มีไม่เพียงพอในการตรวจสอบ และการตรวจสอบนั้นส่วนใหญ่จะเป็นการ ตรวจสอบโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ ฉะนั้นเพื่อให้การตรวจสอบการใช้เงินของพรรคการเมืองนั้นเป็นไป ด้วยความโปร่งใส และมีประสิทธิภาพ การตรวจสอบการใช้เงินดังกล่าวจึงควรจะต้องมีประชาชนเป็นส่วนหนึ่ง ในตรวจสอบด้วย ทั้งนี้เพื่อให้เงินจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองดังกล่าวถูกนำไปใช้อย่าง มีประสิทธิภาพ และเพื่อเป็นการสร้างให้ประชาชนเห็นคุณค่าในการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้วยอีกทางหนึ่ง

จากการศึกษาพบว่า ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 และประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่องกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง พ.ศ. 2554 มิได้ กำหนดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินของพรรคการเมือง แต่กำหนดให้เจ้าหน้าที่ รัฐ และผู้สอบบัญชีของพรรคการเมืองเท่านั้นเป็นผู้ตรวจสอบ เป็นเหตุให้ประชาชน และหน่วยงาน ภายนอกถูกกีดกันไม่สามารถเข้าตรวจสอบการใช้เงินของพรรคการเมืองได้ ทั้งๆ ที่เงินนั้นเป็นเงินของ ประชาชน ด้วยเหตุนี้การตรวจสอบเงินของพรรคการเมืองดังกล่าวจึงขาดความโปร่งใส ทำให้ประชาชนขาด ความเชื่อมั่นว่าเงินบริจาคที่ตนได้บริจาคแก่พรรคการเมืองเพื่อใช้ในการพัฒนาพรรคการเมืองนั้น พรรค การเมืองได้นำเอาไปใช้ตรงตามวัตถุประสงค์ หรือใช้อย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่ ส่งผลให้ประชาชนที่ บริจาคเงินแก่พรรคการเมืองอยู่แล้วบริจacksonน้อยลง ประชาชนทั่วไปขาดการมีส่วนร่วมในพรรคการเมือง มากขึ้น อีกทั้งเป็นการเปิดช่องให้ระบบการเงินของนายทุนกลับมามีบทบาทในพรรคการเมือง ทำให้พรรค การเมืองถูกแทรกแซงจากนายทุน และทำให้พรรคการเมืองนั้นกลายเป็น พรรคการเมืองของนายทุน นอกจากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น กระบวนการการทำงานของพรรคการเมืองเพื่อให้พรรคการเมืองสามารถ พัฒนาไปได้ด้วยดี เป็นพรรคการเมืองที่เข้มแข็งนั้น การตรวจสอบการใช้เงินของพรรคการเมืองถือได้ว่าเป็น เรื่องที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ทั้งนี้ในการตรวจสอบดังกล่าวควรที่จะมีการตรวจสอบการใช้เงินจาก หลากหลายหน่วยงาน เพื่อให้การใช้เงินนั้นเป็นไปอย่างตรงวัตถุประสงค์ และเกิดและประโยชน์สูงสุด แต่ ในบทบัญญัติดังกล่าวกลับมีผู้ตรวจสอบการใช้เงินของพรรคการเมืองเพียงสองฝ่ายเท่านั้น ได้แก่ เจ้าหน้าที่ หรือตัวแทนของรัฐและผู้สอบบัญชีของพรรคการเมืองเท่านั้น ด้วยเหตุนี้จึงทำให้การตรวจสอบดังกล่าวเป็น

การกระทำที่ไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ซึ่งมีเจตนารมณ์ให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้เงินนั้น ทั้งนี้เพราะว่าเงินดังกล่าวเป็นเงินจากการเสียดายของประชาชนที่มอบให้กับพรรคการเมือง และส่งผลให้การดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมืองนั้นเป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย ที่ต้องการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในพรรคการเมือง และทำให้พรรคการเมืองเข้มแข็ง ทำให้การปกครองระบอบประชาธิปไตยเป็นประชาธิปไตยที่มีความสมบูรณ์แบบมากยิ่งขึ้น

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า กระบวนการตรวจสอบการใช้เงินของพรรคการเมืองนั้นมีเพียงเจ้าหน้าที่ของรัฐ และผู้สอบบัญชีของพรรคการเมืองเท่านั้น แต่ไม่ปรากฏว่าประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้เงินของพรรคการเมือง ทั้งๆ ที่เงินของกองทุนและเงินสนับสนุน มาจากเงินภาษีของประชาชน เมื่อกระบวนการตรวจสอบการใช้เงินของพรรคการเมืองดังกล่าวเป็นอย่างที่กล่าวมาข้างต้น จึงส่งผลทำให้กระบวนการตรวจสอบการใช้เงินของพรรคการเมืองนั้นขาดโปร่งใส และขาดการมีส่วนร่วมจากประชาชน ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ประชาชนขาดความเชื่อมั่นในการให้เงินสนับสนุนแก่พรรคการเมือง ทำให้ประชาชนสนับสนุนเงินน้อยลง ไม่เพียงเท่านั้นทำให้ระบอบประชาธิปไตยในประเทศนั้นเกิดการถดถอยและพัฒนาได้ล่าช้า ดังนั้นในการร่างกฎหมายจึงควรส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบใช้จ่ายเงินของพรรคการเมือง การที่รัฐมิได้มีมาตรการในการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบในบทบัญญัติดังกล่าวทำให้บทบัญญัตินั้นไม่สอดคล้องต่อทฤษฎีทางกฎหมายมหาชน อันได้แก่หลักการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งส่งผลทำให้เกิดปัญหาทางกฎหมายที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการใช้เงินเพื่อพัฒนาพรรคการเมือง

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า การที่กฎหมายมิได้กำหนดหรือส่งเสริมให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการตรวจสอบใช้จ่ายเงินของพรรคการเมืองนั้นล้วนแต่ทำให้เกิดผลกระทบตามมา ทั้งในปัจจุบันและในอนาคต ไม่ว่าจะเป็นเรื่องความโปร่งใสในการตรวจสอบ และการใช้เงินของพรรคการเมือง หรือเรื่องของความเชื่อมั่นในการสนับสนุนเงินแก่พรรคการเมืองจากประชาชน อย่างไรก็ตามปัญหานี้อาจจะมิได้กระทบต่อการตรวจสอบการใช้เงินของพรรคการเมืองเพียงเท่านั้น แต่ยังกระทบถึงระบบพรรคการเมืองในภาพรวมอีกด้วย ที่หลายครั้งพรรคการเมืองต้องการให้ประชาชนเข้ามาเป็นสมาชิกในพรรคของตนแต่ในทางตรงกันข้าม ประชาชนที่เข้ามาเป็นสมาชิกนั้นมีประโยชน์เพียงในแง่ของสถิติแก่พรรคการเมือง เพื่อให้พรรคการเมืองมีคุณสมบัติในการจัดตั้งพรรคเท่านั้น แต่พรรคมิได้ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนในการสร้างพรรคการเมืองอย่างแท้จริงเมื่อเป็นอย่างนั้นแล้ว โอกาสที่จะทำให้พรรคการเมืองเป็นพรรคของประชาชนนั้นก็จะต้องยากขึ้น และโอกาสที่จะให้ประชาธิปไตยในประเทศพัฒนาก็ยากขึ้นเช่นกัน

4.3 ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวกับการรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองอันส่งผลต่อการยุบพรรคของพรรคการเมืองที่ไม่สอดคล้องต่อหลักแห่งความได้สัดส่วน

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถเห็นได้ชัดเจนว่า เงินสนับสนุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองนั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อให้พรรคการเมืองมีความเข้มแข็งมากขึ้น และพรรคการเมืองสามารถรักษาอุดมการณ์ทางการเมืองของพรรคไว้ได้เท่านั้น แต่เพื่อให้เงินจากกองทุนดังกล่าวได้มีการนำไปใช้อย่างถูกต้องตรงตามวัตถุประสงค์ จึงต้องมีการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินของพรรคการเมืองโดยการกำหนดให้พรรคการเมืองที่รับเงินสนับสนุนต้องยื่นรายงานการใช้จ่ายเงินของพรรคการเมืองต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งขึ้น ทั้งนี้เพื่อสร้างความโปร่งใสในการใช้จ่ายเงิน และเพื่อให้พรรคการเมืองนั้นได้รับการพัฒนาตามวัตถุประสงค์ตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งได้กำหนดไว้เท่านั้น ดังนั้น หากกรณีที่พรรคการเมืองไม่สามารถยื่นรายงานการใช้จ่ายเงินแก่พรรคการเมืองต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งนั้น บทบัญญัตินั้นก็ควรจะมีความเหมาะสมในการดำเนินการดังกล่าวเพื่อให้พรรคการเมืองที่ไม่ได้ยื่นรายงานการใช้จ่ายเงินสามารถยื่นรายงานการเงินต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ และนอกจากนั้นการยื่นรายงานการใช้จ่ายเงินของพรรคการเมืองต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งนั้นเป็นเพียงรูปแบบในการตรวจสอบใช้จ่ายเงินของพรรคการเมืองเท่านั้น ซึ่งหากพรรคการเมืองไม่สามารถยื่นได้ การไม่ยื่นดังกล่าวก็มีโทษความผิดพลาดอันร้ายแรงที่ทำให้พรรคการเมืองนั้นต้องถูกลงโทษถึงกับถูกยุบพรรค ฉะนั้นการยุบพรรคการเมืองในกรณีที่พรรคการเมืองมิได้ยื่นรายงานการใช้จ่ายเงินของพรรคการเมืองต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งนั้น จึงเป็นมาตรการการลงโทษ หรือมาตรการการดำเนินการที่รุนแรง และเป็นการละเมิดสิทธิเสรีภาพทางการเมืองของประชาชนที่เป็นสมาชิกพรรคการเมืองที่ส่งผลเป็นการทำลายการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยซึ่งเป็นการขัดต่อวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองอีกด้วย

จากการศึกษาพบว่า การที่บทบัญญัติกำหนดให้พรรคการเมืองที่รับเงินสนับสนุนต้องรายงานการใช้จ่ายเงินของพรรคต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งทันตามเวลาที่กำหนด หากพรรคไม่สามารถทำได้จะทำให้พรรคการเมืองนั้นต้องถูกยุบพรรค เป็นบทบัญญัติส่งผลทำให้พรรคการเมืองบางพรรคไม่สามารถดำเนินการได้ โดยเฉพาะพรรคการเมืองพรรคเล็ก หรือพรรคการเมืองที่เพิ่งตั้ง ทั้งนี้เพราะพรรคการเมืองพรรคเล็ก หรือพรรคการเมืองที่เพิ่งตั้งยังขาดประสบการณ์ในการบริหารจัดการพรรค หรือไม่สามารถเข้าใจการกรอกแบบฟอร์มที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด หรืออาจจะเกิดจากความไม่พร้อม และความหลงผิดในการทำเอกสารของพรรคการเมืองเอง จึงเป็นเหตุให้พรรคการเมืองนั้นไม่สามารถส่งรายงานการใช้จ่ายเงินของพรรคได้ทันตามกำหนด จนเป็นเหตุให้พรรคการเมืองพรรคเล็ก หรือพรรคการเมืองที่เพิ่งตั้งขึ้นต้องถูกยุบ

อย่างไรก็ตาม ปัญหาไม่ได้มีเพียงข้อบังคับดังกล่าวจะเป็นอุปสรรคในการพัฒนาพรรคการเมืองในประเทศเท่านั้น แต่ข้อบังคับดังกล่าวทำให้เกิดปัญหาเพิ่มขึ้นคือ เดิมทีเงินกองทุนพรรคการเมือง มี

วัตถุประสงค์เพื่อให้พรรคการเมืองนั้น มีเงินหมุนในการบริหารพรรค ให้พรรคมีความเข้มแข็ง แต่จากบทบัญญัติเดียวกันนี้ กลับทำให้พรรคการเมืองอ่อนแอลง โดยการยุบพรรคการเมืองที่มีได้ยื่นรายงานการใช้เงินต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งจากนอกโทษยุบพรรคแล้ว ยังมีการกำหนดโทษต่อทรัพย์สินที่เหลือ หลังจากการชำระภาษี โดยกำหนดให้ถูกโอนให้แก่องค์กรสาธารณกุศลตามที่ระบุในข้อบังคับของพรรค หรือตกแก่กองทุนในกรณีที่พรรคไม่ได้ระบุมิการห้ามมิให้อดีดกรรมการบริหาร พรรคการเมืองที่ถูกยุบไปแล้ว ขอจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่ภายในห้าปี¹³ และให้สมาชิกพรรคการเมืองที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะต้องเข้าเป็นสมาชิกพรรคอื่นในหกสิบวัน มิฉะนั้นให้ถือว่าสิ้นสภาพสมาชิกสภาผู้แทน¹⁴ราษฎร และสุดท้าย หัวหน้าพรรคการเมืองต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท และต้องชำระค่าปรับอีกไม่เกินวันละหนึ่งพันบาทตลอดเวลาที่ยังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง¹⁵ ฉะนั้นจึงทำให้ประชาชนผู้ต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดตั้งพรรคการเมืองนั้น ไม่ประสงค์จะใช้สิทธิเข้าร่วมจัดตั้งพรรคอีกต่อไป เพราะเนื่องจากกำหนดอัตราโทษที่รุนแรงเกินไป ด้วยเหตุนี้จึงทำให้บทบัญญัตินี้ขัดต่ออดีตรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ที่มีเจตนารมณ์ที่จะให้ประชาชนเข้ามาส่วนร่วมในพรรคการเมืองนั่นเอง

ฉะนั้นจะเห็นได้ว่า กฎหมายที่บัญญัติให้ยุบพรรคการเมืองกรณีพรรคการเมืองที่ได้รับการสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองไม่ได้ยื่นรายงานการใช้จ่ายเงินของพรรคต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง เป็นบทบัญญัติที่ทำให้เกิดปัญหาทางกฎหมายหลายด้านด้วยกัน ทำให้พรรคการเมืองถูกยุบอย่างไม่เป็นธรรม ทำให้พรรค สมาชิกพรรค และกรรมการบริหารพรรคได้รับความเสียหาย ต้องสูญเสียเงินทุน ในการสร้างพรรคที่เคยเสียไป ประชาชนที่เป็นสมาชิกพรรคสูญเสียความเชื่อมั่นทางการเมือง ทำให้ประชาชนนั้นมีความคาดหวังน้อยลงในการที่จะมีส่วนร่วมในการทางการเมือง ตลอดจนพรรคการเมืองไม่สามารถที่จะรักษาไว้ซึ่งอุดมการณ์ทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้ ฉะนั้นบทบัญญัตินี้จึงเป็นบทบัญญัติที่ละเมิดสิทธิเสรีภาพของประชาชน พรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมือง สมาชิกพรรคการเมือง และขัดต่อเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญที่มีวัตถุประสงค์ให้มีการสนับสนุนให้พรรคการเมืองมีความเข้มแข็ง และขัดต่อทฤษฎีแห่งความได้สัดส่วนที่กำหนดให้พรรคการเมืองต้องถูกยุบ และส่งผลทำให้เกิดปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการใช้เงินสนับสนุนพรรคการเมืองจนเป็นเหตุแห่งการยุบพรรคการเมือง

---

¹³ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 มาตรา 97

¹⁴ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550, มาตรา 106 (8).

ดังนั้นจึงเห็นได้ว่า การที่กฎหมายบัญญัติให้มีการยุบพรรคการเมือง และมีบทลงโทษพรรคการเมืองจากเหตุที่พรรคการเมืองไม่สามารถยื่นรายงานการใช้จ่ายเงินของพรรคการเมืองต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งนั้นเป็นการลงโทษที่รุนแรงเกินกว่าเหตุ เป็นการลดทอนสิทธิเสรีภาพของประชาชน หรือสมาชิกของพรรคการเมือง ทำให้ประชาชนเห็นคุณค่าพรรคการเมืองน้อยลง และเมื่อสิทธิเสรีภาพของประชาชนถูกลดทอนมากขึ้นจะทำให้การมีส่วนร่วมของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยอ่อนแอลง ซึ่งส่งผลโดยตรงทำให้ระบอบประชาธิปไตยในประเทศไม่พัฒนา หรือพัฒนาช้า

5. ข้อเสนอแนะ

5.1 ปัญหาทางกฎหมายที่เกี่ยวกับหลักเกณฑ์การจัดสรรเงินเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองในราชอาณาจักรไทยที่ไม่สอดคล้องต่อเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ

ผู้ศึกษาเห็นว่าควรให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 โดยแก้ไขมาตรา 75 ในหมวดที่ 3 ส่วนที่ 4 ว่าด้วยการสนับสนุนพรรคการเมืองโดยรัฐหรือวางหลักการในการจัดสรรเงินสนับสนุนพรรคการเมืองเสียใหม่ให้เหมาะสมโดยนำบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการจัดสรรเงินเพื่อพัฒนาพรรคการเมือง ดังต่อไปนี้

“ในการจัดสรรเงินสนับสนุนแก่พรรคการเมืองให้จัดสรรเป็นรายปีให้แก่พรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไปครั้งล่าสุด โดยได้รับคะแนนเสียงจากการเลือกตั้งไม่น้อยกว่าร้อยละศูนย์จุดห้าของคะแนนเสียงที่พรรคการเมืองทุกพรรคได้รับรวมกัน

สำหรับพรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในครั้งล่าสุด และได้คะแนนเสียงจากการเลือกตั้งไม่น้อยกว่าร้อยละศูนย์จุดห้าของคะแนนเสียงที่พรรคการเมืองทุกพรรคได้รับรวมกัน จะได้รับเงินสนับสนุนเช่นกันตามเงื่อนไขดังต่อไปนี้

(1) พรรคการเมืองที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในครั้งล่าสุดซึ่งได้ คะแนนเสียงจากการเลือกตั้งไม่น้อยกว่าร้อยละเจ็ดสิบ¹⁶ของร้อยละศูนย์จุดห้าของคะแนนเสียงที่พรรคการเมืองทุกพรรคได้รับในการเลือกตั้งรวมกันหรือ

(2) พรรคการเมืองที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในครั้งล่าสุด ได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แต่คะแนนไม่ถึงร้อยละศูนย์จุดห้า

---

¹⁶ ร้อยละ 70 เป็นตัวเลขประมาณการ โดยมีที่มาและแนวคิด ว่า พรรคการเมืองที่มีคะแนนเสียงไม่ถึงเกณฑ์ ที่สมควรได้รับเงินสนับสนุนจากรัฐนั้น ผู้สมัครรับเลือกตั้งรายนั้นควรจะต้องได้คะแนนเสียงมากกว่าฐานจำนวนสมาชิกที่ตนมีอยู่ คือ 5,000 คะแนนเสียง และจะต้องเป็นคะแนนเสียงที่มากพอ หรือใกล้เคียงจำนวนคะแนนเสียงที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 1 คนได้รับ

ให้พรรคการเมืองที่ได้รับคะแนนเสียงตาม (1) นำบัญชีรายงานการใช้จ่ายเงินจากการหาเสียงเลือกตั้งของพรรคคนขึ้นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง เพื่อรับเงินช่วยเหลือการเลือกตั้งใน อัตราร้อยละสิบของค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง แต่ทั้งนี้ไม่เกินกว่าจำนวนเงินบริจาคทั้งหมดของพรรค และ (2) ให้พรรคการเมืองที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในครั้งหลังสุด ได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แต่คะแนนไม่ถึงร้อยละศูนย์จุดห้าตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดสรรเงินให้แก่พรรคการเมืองนี้

การจัดสรรเงินให้แก่พรรคการเมืองที่มีสิทธิได้รับการจัดสรรเงินสนับสนุนให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดสรรโดยร้อยละสี่สิบให้จัดสรรตามจำนวนเงินค่าบำรุงพรรคการเมืองที่ได้รับ และอีกร้อยละสี่สิบจัดสรรให้ตามคะแนนเสียงที่พรรคการเมืองได้รับจากการเลือกตั้ง และร้อยละสิบให้สาขาพรรคการเมือง”¹⁷

5.2 ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการใช้เงินเพื่อพัฒนาพรรคการเมือง

ผู้ศึกษาเห็นว่าควรให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 โดยแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 47/1 ในหมวดที่ 3 ส่วนที่ 1 ว่าด้วย การเงินของพรรคการเมือง โดยนำบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบ การใช้เงินเพื่อพัฒนาพรรคการเมือง ดังต่อไปนี้

“มาตรา 47/1 การตรวจสอบการใช้เงินของพรรคการเมือง ให้นายทะเบียนจัดตั้ง พรรคการเมือง เพื่อสรรหาตัวแทนจากประชาชน อันได้แก่ ภาคีภาคประชาชน องค์กรที่จัดตั้งเพื่อสาธารณประโยชน์ที่รับรองโดยกฎหมาย หรือองค์กรอื่นใดในทำนองเดียวกันนี้ อย่างน้อย 5 คน จาก 5 หน่วยงาน ในการตรวจสอบการใช้เงินของพรรคการเมือง

ข้อความตามวรรคหนึ่ง ไม่ตัดสิทธิประชาชนหรือองค์กรตามวรรคหนึ่งในการเสนอตนเองเป็นผู้ตรวจสอบ โดยทั้งนี้ให้เป็นไปตามประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง”

5.3 ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวกับการรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองอันส่งผลต่อการยุบพรรคของพรรคการเมือง ที่ไม่สอดคล้องต่อหลักแห่งความได้สัดส่วน

ผู้ศึกษาเห็นว่าควรให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. 2550 โดยแก้ไขมาตรา 82 ในหมวดที่ 3 ส่วนที่ 4 ว่าด้วยการสนับสนุนพรรคการเมืองโดยรัฐ โดยนำบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการใช้เงินสนับสนุนพรรคการเมืองจนเป็นเหตุแห่งการยุบพรรคการเมือง ดังต่อไปนี้

---

¹⁷ ความคิดเห็นนี้ เป็นความคิดเห็นก่อนมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2560

“มาตรา 82 พรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนต้องใช้จ่ายเงินสนับสนุนให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในส่วนนี้ และส่วนที่ 5 การใช้จ่ายของพรรคการเมือง และจะต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไป และหากพรรคการเมืองใดมิได้ดำเนินการตามที่กำหนดให้ พรรคการเมืองนั้นทำหนังสือแจ้งเพื่อขอเลื่อนการยื่นรายงานการใช้จ่ายเงิน ทั้งนี้ ในการขอเลื่อนการยื่นรายงานการใช้จ่ายให้สามารถเลื่อนได้อีก 15 วัน นับแต่วันที่ครบกำหนด และหากเมื่อครบกำหนดพรรคการเมืองนั้นยังมีได้ส่งหนังสือแจ้งเพื่อขอเลื่อน ให้นำมาตรา 124 วรรคสอง มาใช้บังคับ โดยอนุโลม”

บรรณานุกรม

- เกรียงไกร เจริญธนาวัฒน์. “หลักความเสมอภาค.”<http://www.publaw.net/publaw/view.aspx?id=657&Page=2>. 20 ธันวาคม 2559.
- พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550.
- ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550
- บรรเจิด สิงคะเนติ. สารานุกรมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 เรื่องหลักความเสมอภาค. กรุงเทพมหานคร : องค์การค้ำของครูสภา, 2543.
- บรรเจิด สิงคะเนติ. หลักพื้นฐานของสิทธิและเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2543.
- สมบัติ ชำรงธัญวงศ์. การเมืองไทย. กรุงเทพมหานคร : คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนาบริหารศาสตร์, 2549.
- อาสินีพัฒน์ บัวสว่าง. “ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการยุบพรรคการเมือง: ศึกษากรณี พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 มาตรา 42.” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, 2556.